

**Notitie : Quickscan flora en fauna “Visvijver
aan de Eerste Stichting” te Oploo**

Datum : 4 september 2017
Contactpersoon : de heer G. Kusters (gemeente Sint Anthonis)
opdrachtgever
Projectnummer : 211x09391
Opgesteld door : Reinoud Vermoolen
Controle door : Marcel Koen

De gemeente Sint Anthonis heeft een bosperceel met daarin een grote waterplas verkocht aan een nieuwe eigenaar die het perceel wil omvormen naar een recreatieve visvijver met bijbehorende voorzieningen, waaronder een douche-/toiletgebouw. Volgens het geldende bestemmingsplan ‘Buitengebied Sint Anthonis 2013’ is het perceel bestemd tot ‘Agrarisch met waarden’, alsmede tot ‘Waarde – Ecologische hoofdstructuur’. Het gehele perceel is tevens aangeduid als ‘overige zone – landschapselement’. Deze bestemmingsregeling biedt geen mogelijkheid om de recreatieve voorzieningen te realiseren. Extensieve dagrecreatie (waaronder het vissen) is weliswaar toegestaan, maar niet in combinatie met verblijfsrecreatieve voorzieningen.

Om dit mogelijk te maken dient een ruimtelijke procedure doorlopen te worden, hierbij is een toetsing aan de natuurwetgeving verplicht. Door middel van een verkennend flora- en faunaonderzoek is een beoordeling gemaakt van de effecten die het bouwen van een woning zal hebben op beschermde natuurwaarden. Hierdoor wordt duidelijk of het plan in overeenstemming is met de natuurwetgeving.

Natuurbescherming in Nederland

De bescherming van de natuur is per 1 januari 2017 in Nederland vastgelegd in de Wet natuurbescherming (Wnb). Deze wet vormt voor wat betreft soortenbescherming en gebiedsbescherming een uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Tevens is de bescherming van houtopstanden, de voormalige Boswet, in de Wnb opgenomen.

Daarnaast vindt beleidsmatige gebiedsbescherming plaats door middel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Gebiedsbescherming vanuit de Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming, heeft voor wat betreft gebiedsbescherming, betrekking op de Europees beschermde Natura 2000-gebieden. De Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden worden in Nederland gecombineerd als Natura 2000-gebieden aangewezen. Als er naar aanleiding van projecten, plannen en activiteiten mogelijk significante effecten optreden, dienen deze vooraf in kaart gebracht en beoordeeld te worden. Projecten, plannen en activiteiten die mogelijk een negatief effect hebben op de beschermde natuur in een Natura 2000-gebied zijn vergunningsplichtig.

De bescherming van houtopstanden, conform de Wet natuurbescherming, heeft betrekking alle zelfstandige eenheden van bomen, boomvormers of struiken van een oppervlakte van tien are of meer of rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat. Wanneer houtopstanden geveld worden, niet vallende onder artikel 4.1 van de Wet natuurbescherming, geldt een meldingsplicht bij Gedeputeerde Staten van desbetreffende provincie (artikel 4.2 Wnb). Op basis van deze melding wordt door de provincie beoordeeld of de voorgenomen velling aanvaardbaar is in het kader van natuur- en landschaps-

waarden. Indien er geen bezwaar is om de houtopstanden te kappen, verplicht artikel 4.2 van de Wet natuurbescherming om binnen 3 jaar na het vellen of tenietgaan van de houtopstand op dezelfde grond houtopstanden opnieuw aan te planten. Er geldt een algehele vrijstelling van de herplantplicht voor houtopstanden die gekapt worden in het kader van natuurbeheer en natuurbehoud.

Gebiedsbescherming vanuit provinciaal beleid

De provinciale groenstructuur, bestaande uit het Natuurnetwerk Brabant (voormalig provinciale EHS) en Groenblauwe Mantel, is ruimtelijk vastgelegd in de hernieuwde Verordening Ruimte 2014. Het Natuurnetwerk Brabant is een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingzones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuwe aan te leggen natuur en verbindingzones tussen de gebieden. Ook de beheergebieden voor agrarische natuurbeheer behoren tot het Natuurnetwerk Brabant. De feitelijke beleidsmatige gebiedsbescherming vindt plaats middels de uitwerking van het provinciaal beleid in de gemeentelijke bestemmingsplannen.

Soortenbescherming vanuit de Wet natuurbescherming

De Wet natuurbescherming heeft, voor wat betreft soortenbescherming, betrekking op alle in Nederland in het wild voorkomende zoogdieren, (trek)vogels, reptielen en amfibieën, een aantal vissen, libellen en vlinders, enkele bijzondere en min of meer zeldzame ongewervelde diersoorten en een aantal vaatplanten. Voor alle soorten, dus ook voor de soorten die niet onder de aangewezen bescherming vallen, of die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht, geldt de zogenaamde ‘algemene zorgplicht’ (art. 1.10 Wnb). Deze zorgplicht houdt in dat de initiatiefnemer passende maatregelen neemt om schade aan aanwezige soorten te voorkomen of zoveel mogelijk te beperken. Hierbij gaat het bijvoorbeeld om het niet verontrusten of verstoren in de kwetsbare perioden zoals de winterslaap, de voortplantingstijd en de periode van afhankelijkheid van de jongen. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er een ontheffing of vrijstelling is verleend.

Vanaf 1 januari 2017 moet, onder de Wet natuurbescherming, bij ruimtelijke ontwikkelingen naast de zorgplicht ook rekening gehouden worden met juridisch zwaarder beschermde soorten vanuit nationaal en Europees oogpunt. Beschermde soorten vanuit nationaal oogpunt betreffen soorten uit ‘bijlage A en B’ van de Wet natuurbescherming. Beschermde soorten vanuit Europees oogpunt betreffen soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn, de soorten uit Bijlage 1 en 2 Verdrag van Bern, en Bijlage 1 verdrag van Bonn, en alle in Europa inheemse vogels (Vogelrichtlijn).

Op de ‘Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten’ van het Ministerie van LNV (augustus 2009) wordt onderscheid gemaakt in verschillende categorieën vogelnesten. Van de meeste vogelsoorten zijn de nesten uitsluitend beschermd wanneer deze tijdens de broed- en nestperiode in gebruik zijn. Het gaat om soorten die jaarlijks nieuwe nesten maken. Van een aantal soorten roofvogels en uilen, koloniebroeders en gebouw bewonende vogelsoorten (‘categorie 1-4 soorten’) zijn de nesten en de functionele leefomgeving jaarrond beschermend. Ten slotte is er een categorie nesten van vogelsoorten die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed, maar die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als die broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen (‘categorie 5-soorten’). Vooralsnog is het uitgangspunt dat deze indeling gehandhaafd blijft, totdat de provincies deze hebben aangepast en vastgesteld.

Stappenplan soortenbescherming

Komen soorten van de hierboven genoemde beschermingsregimes voor, dan is de eerste vraag of de voorgenomen activiteit effecten heeft op de beschermde soorten. Treden er effecten op, dan dient er gekeken te worden of er vrijstelling verleend kan worden (al dan niet door te werken volgens een

goedgekeurde gedragscode), of dat er een alternatieve oplossing mogelijk is waardoor er geen negatief effect kan plaatsvinden. Indien dit niet mogelijk is, zal ontheffing aangevraagd moeten worden op basis van een geldig wettelijk belang, waarbij de gunstige staat van instandhouding van beschermde soorten niet in het geding komt. De ontheffing kan dan onder voorwaarden worden verleend.

Werkwijze quickscan flora en fauna

In de quickscan zijn de gevolgen van de ruimtelijke ingreep afgezet tegen de aanwezige natuurwaarden vanuit de Wet Natuurbescherming en planologisch beschermde natuurwaarden. Deze werkwijze vloeit voort uit de brochure 'Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen' van het Ministerie van Economische Zaken van december 2016.

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden is op 26 juli 2017 door een ecooloog van BRO¹ een verkennend veldbezoek gebracht aan het plangebied en de directe omgeving hiervan. Mogelijke verblijfplaatsen en sporen van dieren zijn onderzocht. Naast een veldbezoek is er een bronnenonderzoek gedaan. Aan de hand van verspreidingsatlassen, andere standaardwerken en op basis van "expert judgement" is nagegaan welke bijzondere planten- en diersoorten er voor kunnen komen binnen het plangebied. Actuele verspreidingsgegevens van flora en fauna zijn uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) opgevraagd middels de quickscanhulp (quickscanhulp.nl). De quickscanhulp geeft een overzicht van gegevens (van de afgelopen vijf jaar) uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens.

Aan de hand van het uitgevoerde onderzoek is vervolgens beoordeeld welke beschermde soorten daadwerkelijk voor (kunnen) komen binnen het plangebied en is er vervolgens een inschatting gemaakt van de effecten van de ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden.

Beschrijving van het plangebied

De beschrijving van het plangebied omvat de ligging, de huidige situatie en de toekomstige situatie.

Ligging

Het plangebied is gelegen aan de Eerste Stichting in het buitengebied van Oploo in de gemeente Sint Anthonis. Het plangebied ligt tussen agrarische percelen en verbindt de bosgebieden ten westen en oosten (Ullingse Bergen) met elkaar.

Huidige situatie

In de huidige situatie betreft het plangebied opgaand loofbos rondom een waterplas. Grazige delen bevinden zich in het westelijk (onderhouden kort grasland) en oostelijk deel (kruidenrijk grasland) van het plangebied. Rondom de waterplas loopt een pad en zijn diverse plekken met bankjes en open plekjes langs het water om te vissen. Voor het gebied gelden gedragsregels die voortvloeien uit het bestemmingsplan buitengebied en de APV van de gemeente Sint Anthonis; het gebied is enkel toegankelijk tussen zonsopkomst en zonsondergang en het is verboden te zwemmen, te vissen, met een vaartuig op de plas te begeven, vuur te stoken, geluidhinder te veroorzaken of afval achter te laten. Tijdens het veldbezoek bleek dat de gedragsregels in de huidige situatie iets ruimer genomen worden getuige het zwemmen door enkele personen. Ook was er in beperkte mate restafval aanwezig en gezien de vele platgetreden plekjes langs de oever kan aangenomen worden dat er in de huidige situatie regelmatig gevist wordt.

In onderstaande figuur 1 en figuur 2 is de ligging van het plangebied weergegeven in respectievelijk een topografische kaart en een luchtfoto. De figuren 3 t/m 10 geven een impressie van het plangebied, middels foto's die zijn genomen tijdens het verkennende veldbezoek.

¹ BRO is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus en heeft als doel kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging. Onze werkzaamheden voeren wij dan ook uit volgens de door het NGB vastgestelde gedragscode (versie juni 2008, aangevuld in februari 2010). De medewerkers binnen de discipline ecologie voldoen aan de door het Ministerie van EL&I genoemde voorwaarden voor ter zake deskundigen op het gebied van ecologisch onderzoek.

Figuur 1. Topografische kaart ligging van het plangebied (rood omlijnd) in het buitengebied van Oploo

Figuur 2. Luchtfoto van het plangebied en directe omgeving (plangebied rood omlijnd).

Figuur 3. Grasland ten westen van waterplas

Figuur 4. Westrand waterplas

Figuur 5. Jong bos noordzijde waterplas

Figuur 6. Grazig deel noordzijde waterplas

Figuur 7. Oostelijk deel waterplas

Figuur 8. Grasland met bosaanplant oostzijde waterplas

Figuur 9. Zuidrand oostelijk deel waterplas

Figuur 10. Bosstrook zuidrand waterplas

Toekomstige situatie

Het planvoornemen omvat het omvormen van de waterplas tot recreatieve visvijver door de aanleg van een toilet- en douchegebouw, een onverharde parkeerplaats, visplaatsen, watergangen en een onverhard pad rondom (deels over bestaande padenstructuur). Hierdoor wordt overnachten (in tenten) mogelijk gemaakt binnen het plangebied. Ten behoeve van de ontwikkeling zullen worden gekapt, (overige) vegetatie worden weggehaald en grond worden vergraven tot in de oeverzone van de waterplas. Zie onderstaande afbeelding voor een impressie van de toekomstige situatie.

Figuur 11. Impressie toekomstige situatie plangebied.

Toetsing gebiedsbescherming

Wettelijke gebiedsbescherming

Het plangebied is niet gelegen binnen de grenzen van een gebied dat aangewezen is als Natura 2000. Het meest nabijgelegen onderdeel van een Natura 2000-gebied is gelegen op ruim 10 kilometer ten zuiden van het plangebied. Het betreft het Natura2000-gebied Deurnsche Peel en Mariapeel. Indien er sprake zou zijn van een effect, betreft dit een extern effect, zoals toename van geluid, licht of depositie van stikstof. Externe effecten als gevolg van het voorgenomen plan binnen het plangebied zijn, gezien de grote afstand tot en de aard van het plan (aanleg en gebruik extensieve recreatieve voorzieningen) niet te verwachten. De voorgenomen ontwikkeling zal geen negatieve effecten sorteren op aangewezen soorten en habitattypen in Deurnsche Peel en Mariapeel en overige Natura2000-gebieden.

Binnen het plangebied is een houtopstand aanwezig en met de kap van bomen zal een deel van de houtopstand verdwijnen. De oppervlakte van de totale houtopstand binnen het plangebied bedraagt meer dan 10 are (1000m²) en volgens de Wet natuurbescherming dient dan voor de kap een melding te worden ingediend bij de Omgevingdienst Brabant Noord (ODBN) waarbij de grond waarop gekapte bomen hebben gestaan opnieuw beplant dient te worden (herplantplicht). Volgens de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant zijn houtopstanden die binnen 30 meter van een waterplas gelegen zijn (gerekend vanaf de bestaande gemiddelde voorjaarslijn) ontheven van meldings- en herplantplicht. Op basis van de huidige impressie van de toekomstige situatie is het niet duidelijk of kap van de houtopstand overal geheel binnen de 30 meter blijft. Een nadere uitwerking/detaillering van het voornemen is dan ook noodzakelijk om vast te stellen of houtkap buiten de meldings- en herplantplicht valt.

Planologische gebiedsbescherming

Het plangebied ligt binnen het Natuurnetwerk Brabant (NNB, voormalig EHS geheten) zoals deze is vastgesteld op de kaart van de Verordening Ruimte. De houtopstanden binnen het plangebied hebben volgens het Natuurbeheerplan van de provincie het type "Droog bos met productie" (N16.01) en de grazige delen vallen onder het type "kruiden- en faunarijk grasland" (N12.02). De waterplas valt onder het type "zoete plas" (N04.02). Deze natuurbeheertypen vormen de wezenlijke kenmerken en waarden van de NNB binnen het plangebied. De ambitie van de provincie voor de langere termijn is het omvormen van "kruiden- en faunarijk grasland" in "droog bos met productie". Zie onderstaande figuur (figuur 12) voor de ligging van de natuurbeheertypen.

Als bijlage bij het natuurbeheerplan zijn gebiedsbeschrijvingen gegeven. De boswachterij Sint Anthonis, waar het plangebied in gelegen is, bestaat naast een aaneengesloten boslandschap nog uit stuifzand en droge, meestal vergraste, heidevelden (Ullingse Bergen). In het Peelven groeien nog soorten van natte heide, zoals moeraswolfsklauw, ronde en kleine zonnedauw. In het gebied Visdel bevindt zich het 'brongebied' van de Tovensche Beek. In het dal van de Tovensche Beek aan de noordzijde van de Ullingse Bergen liggen enkele vochtige tot natte loofbosjes en hooilanden met onder andere dotterbloem. De Boswachterij Sint Anthonis is leefgebied voor diersoorten als havik, boomvalk, nachtzwaluw, tapuit, boomleeuwerik, roodborsttapuit, wulp, heikikker en rugstreeppad. De natuur- en landschapsdoelstellingen voor de boswachterij Sint Anthonis: Voor de bossen wordt omvorming naar natuurbos voorgesteld, waarbij de bossen voornamelijk gaan bestaan uit berken-eikenbos en plaatselijk beuken-eiken- en elzenbroekbos. Behoud van de stuifzanden en heidevelden staat voorop. De vochtige tot natte, bloem- en soortenrijke graslanden in het dal van de Tovensche Beek worden verder uitgebreid en omzoomd door singels en knotbomenrijen. Ook elders in de

boswachterij is het voorstel landbouwgronden om te vormen naar bloemrijke graslanden. In de overgangszones van bos naar grasland kunnen ruigte-, moeras- en struweelvegetaties de diversiteit vergroten.

Figuur 12. Ligging natuurbeheertypen binnen het plangebied; in bruin “droog bos met productie”, in geelgroen “kruident- en faunairijk grasland” en in lichtblauw “zoete plas”.

Effectenbeoordeling

Met de omvorming van de waterplas naar een visvijver met bijbehorende recreatieve voorzieningen zal oppervlakteverlies plaats vinden van de aanwezige natuurbeheertypen. Daarnaast kan er een versturende werking van de uitbreiding uitgaan op aanwezige dieren door een toename van menselijke aanwezigheid, geluid en eventuele (nachtelijke) verlichting, zowel in de aanleg- en gebruiksfase. Binnen het plangebied is op basis van het tijdens het veldbezoek aangetroffen biotoop het voorkomen van voor het gebied kenmerkende soorten als havik en roodborsttapuit niet geheel op voorhand uitgesloten. Door de uitbreiding van recreatieve voorzieningen en het gebruik daarvan zou het leefgebied voor havik binnen het plangebied minder geschikt kunnen worden.

Op basis van bovenstaande zijn negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB binnen het plangebied niet uitgesloten.

Om de omvorming naar een recreatieve visvijver mogelijk te kunnen maken, zal gebruik gemaakt moeten worden van de instrumenten die zijn vastgelegd in het door Rijk en provincies opgestelde document “Spelregels EHS beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS” (20 augustus 2007). Hierbij kan de mogelijkheid onderzocht worden of de omvorming geschaard kan worden onder kleinschalige uitzonderingsgevallen. Hierbij dient een versterking van het NNB te ontstaan. Dit kan bijvoorbeeld zijn doordat er knelpunten worden opgelost of een kwaliteitsverbetering ontstaat naast de verplichte compensatie. Conform de natuur- en

landschapsdoelstellingen voor het grotere gebied waarin het plangebied gelegen is, kan gedacht worden aan verhoging van de natuurwaarden door bijvoorbeeld in de overgangszones van bos naar grasland met ruigte- en struweelvegetaties de diversiteit te vergroten.
In hoeverre dit tot de mogelijkheden behoort dient te worden afgestemd met de provincie.

Toetsing soortenbescherming

Vogels

Binnen het plangebied en/of directe omgeving is geen bebouwing aanwezig. Hierdoor zijn nestlocaties van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten als huismus, gierzwaluw en kerkuil op voorhand uit te sluiten. De bomen binnen het plangebied kunnen wel één of meerdere nesten herbergen van boomvalk, buizerd, havik, sperwer en ransuil. Deze vogelsoorten, waarvan de nesten eveneens jaarrond beschermd zijn, zijn volgens de verspreidingsgegevens aangetroffen in of nabij het plangebied en tijdens het veldbezoek kon de aanwezigheid van nesten niet geheel uitgesloten worden. Met kap van bomen ten behoeve van de aan te leggen recreatieve voorzieningen kunnen nestlocaties van deze soorten verloren gaan.

Het plangebied zal eveneens deel kunnen uitmaken van het foerageergebied voor deze soorten roofvogels en uilen. Gelet op de kleinschaligheid van de ontwikkeling worden negatieve effecten op essentieel van belang zijnde foerageergebied niet verwacht. Het plangebied van de ontwikkeling vormt een zeer gering (te verwaarlozen) oppervlak ten opzichte van het totale foerageeroppervlak voor deze soorten. Inbreuk op de gunstige staat van instandhouding van lokale populaties van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten is uitgesloten.

Tijdens het veldbezoek werden diverse vogelsoorten waargenomen, waaronder goudvink en ijsvogel. Het veldbezoek vond echter plaats op het einde van het broedseizoen voor veel soorten en het is onduidelijk of bijv. ijsvogel daadwerkelijk binnen het plangebied tot broeden komt. In de opgaande beplanting binnen het plangebied kunnen in ieder geval diverse algemene vogelsoorten tot broeden komen, zoals merel, winterkoning, heggenmus, tijaftjaf, zwartkop en houtduif.

Subconclusie

Ten aanzien van vogelsoorten waarvan het nest jaarrond kan sprake van potentiële overtreding van de Wet natuurbescherming, indien met de kap van bomen nestlocaties van roofvogels en uilen verstoord dan wel vernietigd worden. Om negatieve effecten te kunnen voorkomen zal nader onderzoek zal moeten uitwijzen of nestlocaties van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten aanwezig zijn binnen het plangebied.

Tijdens de uitvoering van werkzaamheden kan eveneens verstoring of schade plaatsvinden met betrekking tot broedende vogels, waarvan het nest niet jaarrond is beschermd. Voor de betreffende soorten geldt dat indien het verwijderen van de beplanting buiten het broedseizoen worden uitgevoerd er geen overtredingen plaats zullen vinden met betrekking tot broedvogels als merel, heggenmus, houtduif, etc. In de Wet natuurbescherming wordt geen vaste periode gehanteerd voor het broedseizoen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode maart tot half augustus worden aangehouden. Geldend is echter de aanwezigheid van een broedgeval op het moment van ingrijpen. Het voorgenomen plan zal geen afname van essentieel broedhabitat veroorzaken van een dergelijke vogelsoort, inbreuk op de gunstige staat van instandhouding van lokale populaties is dan ook uitgesloten.

Vleermuizen

Volgens de verspreidingsgegevens zijn binnen 0-1 km van het plangebied meerdere soorten vleermuizen waargenomen, waaronder boom bewonende soorten als bosvleermuis, franjestaart en rosse vleermuis. Tijdens het veldbezoek is niet geheel uitgesloten dat er in de eventueel te kappen bomen geschikte holtes, spleten of loshangend schors aanwezig is die kunnen dienen als verblijfplaats voor vleermuizen. Het plangebied zal eveneens gebruikt kunnen worden door vleermuizen om te foerageren. Gezien het geringe oppervlak van de weg te halen beplanting en de aanwezigheid van voldoende

de (alternatief) foerageergebied in de directe omgeving is de verwachting dat er als gevolg van het voornemen geen essentieel foerageergebied voor vleermuizen verloren gaat, mits er geen nachtelijke verlichting gebruikt wordt die uitschijnt op de bosranden. Het plangebied zal met name langs de (bos)randen van het plangebied een essentieel onderdeel van een vliegroute voor vleermuizen kunnen uitmaken die migreren tussen de bosgebieden ten westen en oosten van het plangebied. Verwacht wordt dat negatieve effecten voor eventuele aanwezige vliegroutes eveneens uit te sluiten zijn, onder de voorwaarde dat er geen nachtelijke verlichting gebruikt wordt die uitschijnt op de bosranden.

Subconclusie

In de te kappen bomen binnen het plangebied kunnen vaste rust- of verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Negatieve effecten op vleermuizen zijn niet op voorhand uitgesloten en nader onderzoek naar de aanwezigheid van potentiële verblijfplaatsen voor vleermuizen is noodzakelijk om negatieve effecten te kunnen voorkomen.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied vormt geschikt leefgebied voor diverse soorten grondgebonden zoogdieren. Het gaat daarbij om algemeen beschermde soorten als bosmuis, veldmuis, egel, konijn, haas, vos en ree (Wnb-andere soorten), waarvoor een provinciale vrijstelling van de provincie Noord-Brabant geldt. Volgens de verspreidingsgegevens is binnen 0-1 km van het plangebied tevens das (Wnb-andere soorten) waargenomen, een soort waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt. Voor das vormt het plangebied geschikt leefgebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen dan wel andere sporen van aanwezigheid (zoals vraatsporen en uitwerpselen) van deze soort aangetroffen. Het plangebied en de directe omgeving zijn echter niet uitputtend onderzocht waardoor de aanwezigheid van bijv. een bijburcht niet geheel uit te sluiten is. Voor das is het plangebied toegankelijk (raster rondom perceel onvolledig) en tijdens het veldbezoek werd een vermoedelijke dassenwissel aangetroffen lopend vanaf het noordelijke pad aan de noordoostzijde van de plas naar de oostrand van het plangebied. Het is aannemelijk dat dassen van het plangebied gebruik maken onder meer als foerageergebied en migreergebied tussen de bosgebieden aan weerszijden. Door de omvorming tot recreatieve visvijver zal een deel van het potentiële leefgebied voor das verloren gaan, waardoor negatieve effecten niet geheel op voorhand uit te sluiten zijn.

Subconclusie

Het plangebied kan deel uitmaken van het leefgebied van dassen, een soort waarvoor geen vrijstelling geldt. Om inbreuk op de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie dassen te voorkomen is nadere informatie nodig over het functionele gebruik van het plangebied door dassen. Geadviseerd wordt om nader af te stemmen met de lokale dassenwerkgroep om negatieve effecten te kunnen voorkomen.

Reptielen

Volgens de verspreidingsgegevens is levendbarende hagedis (Wnb-andere soorten) binnen 0-1 km van het plangebied waargenomen. Reptielen stellen specifieke eisen aan het leefgebied die betrekking hebben op verschillende factoren. De heidevegetatie aan de noordzijde van de waterplas (figuur 6), op de locatie waar een watergang gegraven zal worden, vormt geschikte structuurrijke vegetatie voor levendbarende hagedis en het is dan ook niet uitgesloten dat levendbarende hagedis daar voorkomt. Met het graven van watergangen op deze locatie zal leefgebied verloren kunnen gaan en zijn negatieve effecten niet uitgesloten. Nader onderzoek naar de aanwezigheid van levendbarende hagedis is dan ook noodzakelijk om negatieve effecten te kunnen voorkomen. Het voorkomen van ove-

rige soorten reptielen wordt gezien de afstand tot en de geïsoleerde ligging ten opzichte van bekende populaties op voorhand uitgesloten.

Subconclusie

Negatieve effecten op levendbarende hagedis zijn niet op voorhand uitgesloten. Nader onderzoek is noodzakelijk om negatieve effecten te kunnen voorkomen, zodat de gunstige staat van instandhouding van een lokale populatie niet in het geding komt.

Amfibieën

De waterplas en omringende houtopstand vormen in principe geschikt leefgebied voor algemeen beschermde soorten als bastaardkikker en bruine kikker (Wnb-andere soorten), waarvoor een provinciale vrijstelling van de provincie Noord-Brabant geldt. Tijdens het veldbezoek werden echter langs de waterkant nergens kikkers waargenomen, waarschijnlijk vanwege een rijke visstand die de waterplas ongeschikt maakt voor amfibieën om zich in te kunnen voortplanten. Volgens de verspreidingsgegevens zijn binnen 0-1 km van het plangebied alpenwatersalamander en vinpootsalamander (Wnb-andere soorten), als ook rugstreeppad (Wnb-hrl) waargenomen, soorten waarvoor geen provinciale vrijstelling geldt. Vanwege onder meer de rijke visstand wordt verwacht dat deze soorten niet binnen het plangebied voorkomen. Het is echter niet uitgesloten dat zwervende individuen kunnen voorkomen op de uitvoeringslocaties binnen het plangebied.

Subconclusie

Negatieve effecten op amfibieën zijn op voorhand uitgesloten. Inbreuk op de gunstige staat van instandhouding van een lokale populatie is niet aan de orde.

Vissen

Binnen het plangebied kunnen diverse algemene soorten vissen voorkomen. Beschermde, zeldzamere soorten zijn niet bekend uit de omgeving en de waterplas vormt tevens geen geschikt leefgebied voor deze soorten.

Subconclusie

Negatieve effecten op vissen zijn op voorhand uitgesloten. Inbreuk op de gunstige staat van instandhouding van een lokale populatie is niet aan de orde.

Ongewervelde diersoorten

Het plangebied vormt voor diverse soorten ongewervelden zoals libellen, dagvlinders en nachtvlinders geschikt leefgebied. 0-1 km van het plangebied is het voorkomen van de dagvlindersoort kommavlinder (Wnb-andere soorten) bekend. De heidevegetatie ten noorden van de plas vormt voor deze soort potentieel leefgebied en met het vergraven van de heide ten behoeve van de aanleg van watergangen zijn negatieve effecten voor kommavlinder niet op voorhand uitgesloten. Voor overige beschermde soorten, zoals in de ruimere omgeving (1-5 km) aangetroffen beekrombout (libel), gevlekte witsnuitlibel, grote vos (dagvlinder) en teunispijlstaart (nachtvlinder) vormt het plangebied geen geschikt leefgebied. Deze soorten stellen specifieke eisen aan onder meer het voortplantingswater of aan waard- en nectarplanten. Gezien het ontbreken hiervan kan gesteld worden dat deze soorten niet in staat zijn zich in de huidige situatie te vestigen.

Subconclusie

Negatieve effecten voor kommavlinder zijn niet op voorhand uitgesloten. Nader onderzoek naar het voorkomen van kommavlinder is dan ook noodzakelijk.

Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten planten binnen het plangebied aangetroffen, zoals drijvende waterweegbree (Wnb-hrl) waarvan volgens de gegevens uit de NDFF waarnemingen bekend zijn binnen 1-5 km van het plangebied. Het plangebied vormt daarbij geen geschikt groeihabitat voor overige beschermde soorten bekend uit de bredere omgeving. Het voorkomen van beschermde vaatplanten wordt op basis hiervan binnen het plangebied uitgesloten.

Subconclusie

Negatieve effecten voor beschermde vaatplanten worden op voorhand uitgesloten.

Conclusies gebiedsbescherming

Gezien de grote afstand tot (>10 km) en de aard van het plan (extensieve recreatie) zijn negatieve effecten op Natura 2000-gebieden uitgesloten.

Negatieve effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNB binnen het plangebied zijn echter niet uitgesloten. Hiervoor dient afstemming te worden gezocht met de provincie.

Conclusies soortbescherming

Op basis van deze quickscan wordt vervolgonderzoek naar het voorkomen van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten (roofvogels), vleermuizen, das, levendbarende hagedis en kommavinder noodzakelijk geacht. Indien uit het onderzoek blijkt dat één of meerdere soorten daadwerkelijk aanwezig zijn en overtreding van verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming ten aanzien van het (indirect) verstoren en/of aantasten van aanwezige verblijfplaatsen en/of foerageergebied als gevolg van het voornemen niet voorkomen kan worden, dienen maatregelen genomen te worden en eventueel ontheffing aangevraagd te worden. Van belang hierbij is dat er geen sprake is van wezenlijke invloed en de gunstige staat van instandhouding van lokale populaties van beschermde soorten niet in het geding komt.

Daarnaast zal voorafgaand en tijdens het uitvoeren van de werkzaamheden rekening gehouden moeten worden met het broedseizoen van vogels en de algemene zorgplicht. In het kader van de algemene zorgplicht is het noodzakelijk om voldoende zorg te dragen voor de individuen die tijdens de werkzaamheden (incidenteel) aanwezig kunnen zijn. Dit houdt in dat al het redelijkerwijs mogelijke gedaan dient te worden om het doden van individuen te voorkomen. Dieren moeten de gelegenheid krijgen om het werkgebied zelfstandig en veilig te kunnen verlaten. Indien noodzakelijk dienen soorten zorgvuldig te worden verplaatst naar buiten het werkgebied.

Samenvatting

In onderstaande tabel is samengevat of de voorgenomen ontwikkeling negatieve effecten kan hebben op beschermde soorten en/of gebieden, en wat de eventuele vervolgstappen zijn, zoals soortgericht nader onderzoek of vergunningtrajecten. In de tabel is tevens weergegeven of maatregelen noodzakelijk zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming voor bepaalde soortgroepen te voorkomen.

Tabel I. Overzicht (potentiele) aanwezigheid beschermde soorten/gebieden en te nemen vervolgstappen

Soortgroep		Potentieel aanwezig	Sprake van verstoring	Vervolgtraject / maatregelen	Bijzonderheden / opmerkingen
Broedvogels	algemeen	ja	mogelijk	werkzaamheden buiten het broedseizoen starten of controle vooraf	-
	jaarrond beschermd	ja	mogelijk	nader onderzoek voorkomen takkennesten in bomen	-
Vleermuizen	verblijfplaatsen	ja	mogelijk	nader onderzoek voorkomen verblijfplaatsen	Geschikte holten, spleten en loshangende schors niet uitgesloten in te kappen dikkere bomen
	foerageergebied	ja	mogelijk	geen gebruik van nachtelijke verlichting die uitstraalt op de bosranden	-
	vliegroutes	ja	mogelijk	geen gebruik van nachtelijke verlichting die uitstraalt op de bosranden	-
Grondgebonden zoogdieren		ja	mogelijk	contact met dassenwerkgroep inzake functionele gebruik en betekenis van plangebied voor dassen zorgplicht algemene soorten	-
Vissen		nee	nee	-	-
Amfibieën		ja	mogelijk	zorgplicht algemene soorten	Rekening houden met zwerende individuen
Reptielen		ja	mogelijk	Nader onderzoek voorkomen levendbaren-de hagedis in heidevegetatie	Indien aanwezig kan gewerkt worden volgens een goedgekeurd ecologisch werkprotocol
Ongewervelden		ja	mogelijk	Nader onderzoek voorkomen kommavlin-der in heidevegetatie	-
Vaatplanten		nee	nee	-	-
Gebiedsbescherming		Afstand tot gebied	Sprake van verstoring	Vervolgtraject	Bijzonderheden / opmerkingen
Natura 2000		ruim 10 km	nee	-	-
Natuurnetwerk Nederland		plangebied onderdeel NNB	ja	Afstemming met provincie noodzakelijk	-

Geraadpleegde bronnen

Literatuur

- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (red.) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, Leiden / European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.
- Dietz C., O. von Helversen & D. Nill 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. De Fontein/Tirion Uitgevers, Utrecht.
- Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdierverseniging, Nijmegen.
- Ministerie van Economische Zaken 2016. Soortenbescherming bij ruimtelijke ingrepen. Lees hier wat de Wet natuurbescherming daarover regelt. Versie 1.3, december 2016. Ministerie van Economische Zaken, Den Haag.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000. Nederlandse fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden.

Algemene websites

- www.bij12.nl (kennisdocumenten van o.a. das en diverse vleermuis- en roofvogelsoorten)
- www.eis-nederland.nl (soortgegevens ongewervelden)
- www.floron.nl (soortgegevens planten)
- www.ravon.nl (soortgegevens amfibieën, reptielen en vissen)
- www.rvo.nl (nationale natuurwetgeving)
- www.sovon.nl (soortgegevens vogels)
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000 (Natura 2000-gebieden)
- www.verspreidingsatlas.nl/planten (verspreidingsgegevens planten)
- www.vlinderstichting.nl (soortgegevens vlinders en libellen)
- www.zoogdierverseniging.nl (soortgegevens zoogdieren)

Provinciale websites

- www.brabant.nl (NNN en beschermde gebieden in Noord-Brabant)
- kaartbank.brabant.nl/viewer/app/Kaartbank (grenzen beschermde gebieden)
- www.dassenwerkgroepbrabant.nl (gegevens das in Noord-Brabant)